

ชื่อเรื่องของการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่
ลุ่มน้ำแม่คำปอง จังหวัดแพร่

ชื่อผู้เขียน นายโสรัจจ์ คาปณานนท์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ติสุวรรณันต์ ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชัย สมितिไกร กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่คำปอง จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีการดำเนินโครงการปกป้องป่าไม้เมืองไทยเพื่อเร่งรัดฟื้นฟูต้นน้ำลำธาร (รฟต.) และเพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้นำชุมชน การทำงานในหน่วยงานป่าไม้ และการติดตามงานของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน วิธีการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 10 คน และชาวบ้านบ้านบุญแจ่มและบ้านห้วยเอียด อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 144 คน สุ่มตัวอย่างใช้เทคนิควิธีการแบ่งโควตา และการจับฉลาก

ผลการศึกษา พบว่าในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหาวงบ้านมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ขั้นตอนการติดตามประเมินผลชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับต่ำ และภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่คำปองของชาวบ้านอยู่ในระดับต่ำ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านพบว่า

ชาวบ้านที่ยอมรับและไว้วางใจในตัวผู้นำต่างกัน

- มีส่วนร่วมในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ไม่แตกต่างกัน

- มีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- มีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ไม่แตกต่างกัน
- มีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- มีส่วนร่วมในภาพรวมของการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ชาวบ้านที่ทำงานกับหน่วยงานป่าไม้มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ดินน้ำมากกว่าชาวบ้านกลุ่มอื่นในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ดินน้ำและภาพรวมของการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และชาวบ้านที่ได้รับการติดตามงานจากเจ้าหน้าที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ดินน้ำแตกต่างกันในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมและภาพรวมของการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Independent Study Title : Villager's Participation in Watershed Management in Mae Khampong Watershed Area , Changwat Phrae

Author Soruchja Tapananon

M.A. Man and Environment Management

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuan	Chairman
Prof. Dr. Manat Suwan	Member
Assoc. Prof. Dr. Chuchai Smithikrai	Member

Abstract

The objectives of the study on Villagers' Participation in Watershed Management in Mae Khampong Watershed Area, Changwat Phrae were : (1) to study the participation in watershed management of villagers residing in the Accelerated Watershed Rehabilitation Project (AWR) area and (2) to study the community leader factors, forest agencies' work and staff working factors affecting the villagers' participation. The method used was the quantitative approach. Quota sampling and simple random sampling techniques were used. Questionnaires and interviewing were two methods used in collecting the data from 144 villagers and 10 community leaders in Ban Bon Chaem and Ban Huai Iat Amphoe Rong Kwang, Changwat Phrae.

The study found moderate level of procedures in problems searching and reasoning of villagers residing in Accelerated Watershed Rehabilitation Project (AWR) in watershed management in Mae Khampong watershed area and low level of procedures in planning of problem solving and monitoring evaluating villagers' problems. The operational procedures level for implementation of the plan was moderate while the overall picture of villagers' management in Mae Khampong watershed area was low.

The study on factors affecting villagers' participation found the villagers who had different acceptance and reliability on the leader had no difference on procedures of problems

searching and reasoning on watershed management. There was a significance difference on problems solving plan at 0.05 whereas no difference was found on implementation of the plan procedures. There was significance difference on monitoring and evaluating procedures at 0.05 statistical while there was no difference on the overall picture of participation.

The villagers who worked with the forest agencies had participated more in watershed management than other groups of villagers at every step of participation of watershed management and the overall picture of participation at 0.05 of statistical significance. The villagers who were monitored by different officers had significant difference watershed management procedures of participation and the overall participation was at 0.05 statistical.